

Informationsblad

Strategiskt energi- och klimatarbete i kommuner

Det finns lagkrav, ekonomiska stöd och internationella initiativ som formar och påverkar kommunernas energiplanering. Att kombinera dessa på ett enhetligt sätt är utmanande men möjligt. Det gäller att identifiera likheter och skillnader för att undvika dubbelarbete och få mest nytta.

Energiplan

Enligt Lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en plan för tillförsel,

Det finns lagkrav på framtagning av en energiplan om tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Planen ska främja hushållning med energi och säkerställa tillförsel.

distribution och användning av energi beslutad av kommunfullmäktige. Målen med planen är att främja hushållning med energi samt verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Därför ska en analys av planens inverkan på miljön, hälsan och hushållningen med mark, vatten och andra resurser ingå.

Energiplanen brukar innehålla information om utvecklingen av energitillförseln och energianvändningen i kommunen de senaste åren samt om den förväntade utvecklingen. Detta ger grund till planens åtgärder och möjliggör uppföljningen av planens påverkan på energin och miljön.

Planen ska innehålla mål för energitillförseln och användningen samt åtgärder för att nå dessa. Energieffektivisering och minskad klimatpåverkan från energisystemet är vanliga mål i energiplanerna.

Energibalans

Vissa kommuner tar fram en fördjupad analys av energiproduktion, energianvändning och fossilt koldioxidsutsläpp i kommunens geografiska område. Energibalanserna brukar användas som underlag för beslut om åtgärder (till exempel inför

En energibalans redovisar energitillförsel, produktion, distribution och användning i kommunen samt dess klimatpåverkan.

beslutet om en energiplan) och som verktyg för att i efterhand följa upp åtgärdernas påverkan.

En energibalans brukar baseras på SCB:s regionala och kommunala energistatistik som vidare kompletteras med lokal kunskap om lokal energiproduktion från sol, vind och biobränsle samt om energianvändningen i trafiken och för uppvärmning av hushåll och fastigheter. Koldioxidsutsläpp kan beräknas genom faktorer eller hämtas ifrån Svenska Miljö Emission Data.

Borgmästaravtalet

Borgmästaravtalet är ett internationellt avtal till vilket kommuner och städer kan ansluta sig för att gå längre än målen för EU:s energipolitik i termer av minskning av koldioxidsutsläpp genom ökad energieffektivitet och renare energiproduktion och energianvändning.

Borgmästaravtalet är ett åtagande att minska koldioxidutsläpp med minst 20 % till 2020 jämfört med basåret (1990). Kommunernas energiplan kan fungera som en åtgärdsplan för hållbar energi i Borgmästaravtalets mening. Koldioxidutsläppsminskning ska redovisas för varje åtgärdskategori. Vartannat år sedan åtgärdsplanen presenterats ska rapporter om genomförandet godkännas av kommunfullmäktige och publiceras.

Enligt Borgmästaravtalet ska kommunerna sammanställa en grundläggande utsläppsinventering och presentera en åtgärdsplan för hållbar energi som antas av kommunfullmäktige inom ett år från den officiella anslutningen till avtalet. Vartannat år sedan åtgärdsplanen beslutas ska rapporter om genomförandet godkännas av kommunfullmäktige och publiceras.

Utsläppsinventeringen görs för basår (1990 föreslås) och innehåller information om energianvändningen i MWh och koldioxidutsläpp i ton för olika energibärare i byggnader, industrier, transporter och avfallshantering i kommunen samt om lokal värme- och elproduktion. Här finns det likheter med energibalansen varifrån data kan hämtas, dock med vissa avvikelser.

Åtgärdsplanen för hållbar energi ska innehålla mål till 2020 som innebär minst 20 % minskning av koldioxidutsläpp genom energieffektivisering och ökning av förnyelsebar energianvändning i kommunen jämfört med basåret. Om kommunens befintliga energiplan innehåller dessa mål kan planen fungera som en åtgärdsplan för hållbar energi i Borgmästaravtalets mening. Åtgärderna kan handla om byggnader, bostäder och industrier, transporter, lokal värme- och

elproduktion, kommunal planering, upphandling samt information och stöd till medborgare. Ansvariga, investeringskostnad, tidsplan, förväntad energibesparing och förväntad ökning av produktion av förnyelsebar energi bör redovisas. Det finns krav på att redovisa för den koldioxidutsläppsminskning man förväntas åstadkomma med åtgärderna.

Genom att gå med i Borgmästaravtalet visa kommunen engagemang och en hög ambitionsnivå i klimatfrågan. I Borgmästarförsamlingen utbyter man information och erfarenheter om klimatarbete med många andra kommuner i Europa.

Energieffektiviseringsstöd

Från och med 2010 kan kommuner och landsting söka stöd från Energimyndigheten för att arbeta med energieffektivisering i den egna organisationen. Stödet ska gå till att ta fram en strategi och en handlingsplan för energieffektivisering med mål för 2014 och 2020 samt till att aktivt arbeta för att genomföra planen. En nulägesanalys ska tas fram med information om

kommunala lokaler och bostäder, bränsle som åtgår för uppvärmning, köpt energi, elanvändning och produktion, fordonsflottans körstatistik och drivmedel, person- och varutransporter. Strategin ska omfatta energieffektiviseringsåtgärder för fastigheter och transporter inom den kommunala organisationen.

Hur kan dessa verktyg samordnas och nyttjas på ett effektivt sätt?

Energimyndigheten anger i vägledningen "Stöd för energieffektivisering i kommuner och landsting" att "energieffektiviseringsstrategin kan dock om så önskas vara en del i en större energi- och klimatstrategi för kommunen som geografisk enhet." Vägledningen innehåller också tips om statistikinsamling för kommunerna som gör nulägesanalysen till en del i en större klimat- och energistrategi för hela kommunens geografiska område.

Några kommuner har börjat jobba på detta sätt särskilt i samband med en revidering av befintliga klimat- och energiplaner.

Genom att ta fram en energibalans för kommunens geografiska område och komplettera den med uppgifter om kommunalt ägda byggnader och fordon har man en bra grund för framtagning av en klimat- och energiplan som inkluderar en energieffektiviseringsstrategi för den kommunala organisationen.

Borgmästaravtalet ger stöd i framtagningen av ambitiösa lokala energi- och klimatmål, utgör en utmärkt plattform för erfarenhetsutbyte med kommuner och städer runt om i Europa, stödjer arbetet med att kommunicera och informera medborgare samt lyfter upp och marknadsför kommunens energi- och klimatengagemang. Om den kommunala energiplanen innehåller mål till 2020 som medför en minskning av koldioxidutsläpp med mer än 20 % jämfört med basåret (1990 föreslås) kan planen fungera som en åtgärdsplan för hållbar energi i Borgmästaravtalets mening. En utsläppsinventering för basåret måste tas fram om denna inte redan finns i befintliga energibalanser samt en beräkning på den förväntade koldioxidutsläppsminskning som åtgärdernas innebär.

Mer information?

Kontakta gärna Göran Gustavsson, projektledare på Energikontor Sydost, tel: 0470-72 47 73, e-post: goran.gustavsson@energikontorsydost.se